

Samenwerkingsafspraken Edu-V en Edustandaard

Versie 1.0, juni 2024

Inleiding

Deze notitie is bedoeld om de verdere samenwerking tussen Edustandaard en Edu-V verder te concretiseren en te operationaliseren.

In februari 2023 zijn in de Informatiekamer uitgangspunten vastgesteld met als doel om de samenwerking en samenhang op landelijk, sector-, en (Groeifonds-)programma- of projectniveau rondom architectuur te borgen, en bureaucratie, vertraging en een rem op innovatie te voorkomen¹.

Deze notitie beschrijft ook duidelijke rollen en verantwoordelijkheden voor de sectorpartners (in het geval van Edu-V: MBO Digitaal en Kennisnet) en Edustandaard t.a.v. de Groeifondsprojecten.

Edustandaard heeft in juni 2022 de ambitie geuit om voor alle Groeifondsprojecten de basis te vormen op het terrein van standaarden en architectuur. Edu-K heeft in haar reactie in september 2022 de ambitie van de Standaardisatieraad onderschreven en aangegeven uit te zien naar een duurzame en structurele samenwerking².

In de brief van september is aangekondigd om met een publiek/private architectenraad te gaan werken met daarin een vertegenwoordiging vanuit Edustandaard, beide sectorpartners MBO Digitaal, Kennisnet² en private partijen. Dit is eind 2022 gerealiseerd.

Edustandaard bewaakt het standaardisatieproces en de kwaliteit van standaardisatie in de onderwijsketens. Edustandaard ondersteunt bij de ontwikkeling van standaarden en stelt met de werkgroepen binnen Edustandaard vast welke standaarden in gebruik en in beheer worden genomen. Daarnaast adviseert Edustandaard over technische ontwerpisen aan (ketenprojecten, ketenafspraken of voorzieningen³.

In bijlage 1 zijn de werkprocessen uitgewerkt. De werkprocessen geven concreet invulling aan de samenwerkingsafspraken Edustandaard en Edu-V. Deze werkprocessen zijn uitgewerkt in de periode januari 2024 tot en met juni 2024 in overleg tussen het Programmteam Edu-V en Bureau Edustandaard.

Uitgangspunten voor samenwerking van Edu-V met Edustandaard

De volgende uitgangspunten uit de bovengenoemde notitie van de Informatiekamer hebben we in deze notitie doorvertaald naar concrete samenwerkingsafspraken.

1. Focus op samenwerking aan de voorkant in plaats van controle achteraf
Edu-V volgt de ketenbrede referentiearchitectuur ROSA (zie kader hieronder). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een Architectenraad met daarin een vertegenwoordiging vanuit de architectuurteams van Kennisnet, MBO Digitaal, Edustandaard en leveranciersorganisaties. De Architectenraad:
 - Selecteert de relevante kaders en laat deze vaststellen binnen Edu-V;
 - Duidt de ketenreferentiearchitectuur ROSA en maakt deze toepasbaar. Hiermee biedt de architectenraad inzicht in de eisen die de omgeving stelt, bijvoorbeeld op het gebied van interoperabiliteit en compliance;

- Plot de Edu-V initiatieven op de ketenreferentiearchitectuur ROSA. Hierdoor ontstaat inzicht en overzicht dat nodig is om dubbel werk te voorkomen, hergebruik te borgen en kennis te delen.

ROSA en sectorarchitecturen

ROSA is een ketenreferentiearchitectuur die binnen het onderwijsdomein gebruikt wordt om het samenwerken in ketens te faciliteren en over onderwijsdomeinen heen dat wat gemeenschappelijk toegepast kan worden te beschrijven. De sectorale referentiearchitecturen (FORA, MORA, HORA) bevatten allemaal een sjabloon voor het inrichten van een Enterprise Architectuur voor een onderwijsinstelling.

Daarnaast zijn er per sector kaderstellende sectorarchitecturen die de kaders aangeven om de samenwerking tussen alle actoren binnen de sector en met de andere sectoren (ook buiten het onderwijs) te bevorderen. Ze zijn gericht op de doelstellingen van de sector zelf voor vijf tot tien jaar vooruit. Hiermee geven ze een kader voor nieuw in te richten landelijke sectorvoorzieningen. In deze categorie vallen FOSA (in ontwikkeling), MOSA en HOSA.

De ROSA is de ketenreferentiearchitectuur die de verschillende sectoren met elkaar in verbinding brengt. Vanuit de sectoren, maar ook vanuit de Architectuurraad en Standaardisatieraad van Edustandaard, is de wens uitgesproken om meer samenhang te brengen in de verschillende sector- en referentiearchitecturen binnen het onderwijs

Bron: https://rosa.wikixl.nl/index.php/Samenhang_met_andere_architecturen

2. Bieden van ruimte aan projecten om eigen ideeën in te brengen

Voordat het ontwikkelen van een nieuwe standaard binnen Edu-V wordt gestart wordt nagegaan of een dergelijke standaard al in ontwikkeling is binnen een ander groeifondsprogramma of dat deze al bestaat. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar internationale standaarden.

3. De verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling én implementatie ligt in het

toepassingsdomein (digitale onderwijsmiddelen in het PO, VO, Speciaal onderwijs en MBO). Architectuurkeuzes die afwijken van de opgestelde kaders en de adviezen van de Architectuurraad van Edustandaard worden daarbij altijd in constructieve dialoog van een toelichting voorzien, zodat inzicht is in de beweegredenen en de samenhang in architectuur wordt bevorderd. Edustandaard kan Edu-V daarbij ondersteunen d.m.v. advies over relevante standaarden.

Belang van dialoog

Het huidige architectuurkader van Edu-V is opgesteld met ROSA als referentie. Gezien de ambitie en scope, in combinatie met de looptijd van het programma Edu-V zullen deze architectuurkaders (van Edu-V) in ontwikkeling zijn. Daarnaast zijn er de sectorarchitecturen met richtinggevende kaders op basis van toekomstbeelden van de sectoren po, vo en mbo én is er wetgeving die op de sectoren afkomt (bijv. Regie op Gegevens) die impact kunnen gaan hebben op het toepassingsdomein waarop Edu-V zich richt. Deze kunnen ook via de bestaande structuur van Edustandaard (bijv. de werkgroepen) een plek krijgen in de scope van de Architectuurraad van Edustandaard en worden meegenomen in de samenwerking met Edu-V. Daarbij wordt aangesloten bij de eerdergenoemde uitgangspunten en vindt er altijd een constructieve dialoog plaats met als doel de sectorale en bovensectorale samenhang te bevorderen.

Samenwerkingsafspraken

1. De Architectenraad Edu-V selecteert de relevante kaders voor Edu-V en legt deze vast in het architectuurkader. In de architectenraad zit een vertegenwoordiging van de architectuurteams van leveranciersorganisaties, Kennisnet, MBO Digitaal en Edustandaard die hierbij ondersteunen en hiervoor beschikbaar worden gesteld. De Architectuurkaders worden aangemeld bij de Architectuurraad van Edustandaard voor een advies op basis van de ROSA-scan.
2. Een aantal afspraken in met name de infrastructurele laag wordt dermate breed toegepast over verschillende sectoren en ketendomeinen, dat Edustandaard het initiatief heeft genomen om hiervoor werkgroepen te organiseren. Het betreft de volgende werkgroepen:
 - a. Edukoppeling
 - b. Toegang
 - c. Informatiebeveiliging en Privacy (IBP)
 - d. Uniforme beveiligingsvoorschriften (UBV)

Edu-V draagt bij aan het beheer en de doorontwikkeling van deze werkgroepen die op initiatief van Edustandaard zijn gestart. Daarbij spant Edustandaard zich maximaal in dat ook andere stakeholders en kennishouders bij deze werkgroepen actief bijdragen. Afspraken in ontwikkeling/beheer bij deze werkgroepen die in het toepassingsgebied van Edu-V vallen worden in principe overgenomen, of er volgt een goede uitleg waarom deze niet geschikt zijn.

3. Edu-V draagt bij aan de samenhang tussen de ketenreferentiearchitectuur ROSA, de groeifondsarchitecturen en de referentiesectorarchitecturen per sector. De referentiecomponenten en de gegevensdefinities worden daarom periodiek afgestemd met de Werkgroep Adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen van Edustandaard. De sectorarchitectuurteams dienen ook hier hun afspraken in te brengen. Op deze wijze wordt zorggedragen voor de harmonisatie en doorontwikkeling van begrippen en hun definities, proces- en gegevensmodellen en referentiecomponenten.
4. Het afsprakenstelsel Edu-V, waar het architectuurkader onderdeel van is, wordt door Edu-V publiek toegankelijk gemaakt. Hierdoor is het voor alle relevante partijen en projecten mogelijk om inzicht te krijgen in de laatste stand van zaken.
5. De Architectenraad Edu-V informeert Bureau Edustandaard over de ontwikkeling van nieuwe standaarden of wijzigingsverzoeken op bestaande standaarden. Voordat Edu-V aan de slag gaat met een nieuwe standaard wordt bij Bureau Edustandaard nagegaan of er reeds bestaande standaarden zijn of dat er een ander project is waarin een vergelijkbare standaard wordt ontwikkeld. Hierin wordt ook nadrukkelijk het internationale perspectief meegenomen. Bij overlap met bestaande afspraken wordt altijd contact gezocht met de betreffende werkgroepen van Edustandaard en worden er afspraken gemaakt over samenwerking.
6. Bij nieuwe uitwisselafspraken vraagt Edu-V een ROSA scan⁵ aan op de nieuwe standaard. Dit stelt Edu-V in staat om in de periode van ontwikkeling eigen ideeën in te brengen en ervaring op te doen met een nieuwe standaard. Tegelijkertijd kan Bureau Edustandaard een ROSA-scan uitvoeren op een nieuwe standaard die reeds is beproefd in de praktijk. Het ligt voor de hand dat Edu-V nieuwe afspraken in beheer brengt bij Edustandaard, maar het is uiteindelijk aan Edu-V om hier een besluit over te nemen (zie uitgangspunten), uiteraard voorzien van een toelichting.
7. Voor de uitvoering van de ROSA-scan stelt Bureau Edustandaard voldoende tijd en expertise beschikbaar. Een ROSA-scan dient binnen 4 weken afgerond te worden. Edu-V zorgt daarentegen

voor een tijdige aanmelding van de nieuwe standaard(en) of wijzigingsverzoeken, namelijk minimaal 4 weken voorafgaand aan de uitvoering van de ROSA-scan. Om deze korte doorlooptijden te kunnen waarmaken is het wenselijk dat Edustandaard inzage heeft in de plateau- en releaseplanning van Edu-V.

8. Bij de ontwikkeling of wijziging van respectievelijk nieuwe of bestaande standaarden wordt nauw samengewerkt met Bureau Edustandaard en binnen de Architectuurraad met de vertegenwoordigers van de sectorarchitectuurteams van het funderend onderwijs en het mbo. Kennisnet en MBO Digitaal leveren in dit kader architecten en experts aan die in de Edu-V werkgroepen een actieve bijdrage kunnen leveren. Bureau Edustandaard zorgt ervoor dat de systematiek en werkwijze (onder meer AMIGO methodiek) van Edustandaard hierbij wordt gehanteerd. Ook levert Bureau Edustandaard een architect, die participeert in de architectenraad van Edu-V.
9. De Architectenraad Edu-V monitort de ontwikkelingen binnen de werkgroepen van Edu-V en signaleert wanneer de werkgroepen afwijken van het architectuurkader. Hiervoor is een toetsingsproces binnen het programma Edu-V ingericht (*wordt nog als bijlage uitgewerkt*). Binnen dit toetsingsproces zal ook afstemming plaatsvinden met de relevante werkgroepen die op initiatief van Edustandaard zijn gestart. Het Bestuurlijk Overleg van Edu-V kan alleen met eventuele afwijkingen instemmen (pas-toe-of-leg-uit) nadat het Bestuurlijk Overleg zich ervan heeft vergewist dat er over deze afwijking afstemming heeft plaatsgevonden tussen de Architectenraad Edu-V en Edustandaard. In de besluitvorming binnen Edu-V wordt daarom de uitkomsten uit de ROSA-scan meegewogen. Het Bestuurlijk Overleg kan de adviezen uit de ROSA-scan naast zich neerleggen, maar blijft hierover in dialoog met de Standaardisatieraad (en Architectuurraad van Edustandaard).
10. Edustandaard kan een belangrijke ondersteuning vormen voor Edu-V als het gaat om de ondersteuning bij implementatie en gebruik van standaarden. Dit geldt in ieder geval voor de standaarden die al in beheer zijn gebracht bij Edustandaard. Over de wijze van in beheer nemen van nieuwe standaarden die gezamenlijk in de context van Edu-V worden ontwikkeld alsmede het afsprakenstelsel als geheel worden in de toekomst aanvullende afspraken gemaakt.
11. Edu-V en Edustandaard presenteren zich als twee samenwerkende organisaties die complementair zijn aan elkaar. Edu-V houdt zich bezig met het opstellen van een afsprakenstelsel en daarbinnen over de ontwikkeling en implementatie van de standaarden binnen dit afsprakenstelsel. Edustandaard houdt zich bezig met het beheer en de doorontwikkeling van standaarden. Daarnaast borgt Edustandaard de samenhang van Edu-V met andere groeifondsprojecten op het gebied van standaarden. Edustandaard en Edu-V informeren in dit kader elkaar over relevante ontwikkelingen door minstens eenmaal per jaar over en weer een vertegenwoordiging deel te laten nemen aan verschillende overleggen:
 - op operationeel niveau in de werkgroepen van Edu-V en Edustandaard;
 - op tactisch niveau in de architectenraad Edu-V en architectuurraad van Edustandaard; en
 - op strategisch niveau in het Bestuurlijk Overleg van Edu-V en de Standaardisatieraad van Edustandaard.

Bovenstaande afspraken worden minimaal eenmaal per jaar geëvalueerd en zo nodig herzien.

Bronnen

1. Notitie [Governance op architectuur en standaarden versie 4.2](#) (OCW en Kennisnet, februari 2023)
2. Reactie Edu-K op brief Standaardisatieraad over samenwerking Edu-V en Edustandaard (Edu-K, september 2022)
3. Ambitie Standaardisatieraad t.a.v. samenwerking Edu-V en Edustandaard (Standaardisatieraad, juni 2022)
4. Aanzet werkafspraken voor samenwerking Edu-V met Edustandaard (Edustandaard, mei 2023)
5. <https://www.edustandaard.nl/rosa/rosa-architectuurscan/>

Bijlage 1. Beschrijving werkprocessen

Deze bijlage betreft een uitwerking van de werkprocessen die van toepassing zijn op de samenwerking tussen Stichting Edu-V (hierna: Edu-V) en Edustandaard.

De volgende werkwijzen zijn uitgewerkt:

- A. Werkwijze pagina Edu-V afsprakenstelsel op Edustandaard.nl
- B. Werkwijze ROSA architectuurscan
- C. Werkwijze deelname aan Edustandaard werkgroepen
- D. Werkwijze bijdrage aan Adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen
- E. Werkwijze bijdrage aan Edustandaard architectuurdagen
- F. Werkwijze wijziging op afspraak of standaard die onder beheer is in Edustandaard werkgroep
- G. Werkwijze aanmelding nieuwe gegevensdiensten ontwikkeld door Edu-V
- H. Werkwijze registratie van Edu-V afsprakenstelsel bij Edustandaard

A. Werkwijze pagina Edu-V afsprakenstelsel op Edustandaard.nl

Voor de communicatie gelden de volgende uitgangspunten:

- Op de website van Edustandaard is een [pagina](#) voor het Edu-V afsprakenstelsel ingericht.
 - De pagina verwijst naar de publieke documentatie van het Edu-V afsprakenstelsel.
 - De verwijzing wordt gedaan naar de unieke versies van de afspraken.
 - Deze publieke documentatie bevat onder meer het Architectuurnkader Edu-V, de uitwerking van praktijksituaties en de specificatie van de gegevensdiensten
- Op de website van Edustandaard is een [pagina](#) voor de Edu-V werkgroepen ingericht. Ook deze pagina verwijst naar relevante achtergrondinformatie op de Edu-V website.
- De inhoud van deze pagina is de verantwoordelijkheid van Edu-V.
- Webredactie van deze pagina is de verantwoordelijkheid van Bureau Edustandaard.
- Edu-V draagt zorg voor het tijdig doorgeven van wijzigingen om de inhoud van de pagina actueel en volledig te houden.

De werkwijze bestaat uit de volgende stappen:

- 1) Edu-V geeft inhoudelijke wijzigingen door aan Bureau Edustandaard via info@edustandaard.nl.
- 2) Wijzigingen worden door Bureau Edustandaard binnen 2 werkdagen verwerkt op de pagina.

B. Werkwijze ROSA architectuurscan

Voor de ROSA architectuurscan gelden de volgende uitgangspunten:

- De ROSA architectuurscan wordt als instrument ingezet door Edu-V om te constateren of nieuw ontwikkelde afspraken conform de architectuurnkaders van de ROSA zijn.
- Het Afsprakenstelsel Edu-V bestaat uit een eigen architectuurnkader waarin op 1 plek afspraken zijn gemaakt die van toepassing zijn op alle praktijksituaties (in ROSA: ketenprocessen), referentiecomponenten en gegevensdiensten (in ROSA: uitwisselingen). Alle praktijksituaties dienen te voldoen aan dit Architectuurnkader.
- De ROSA architectuurscan is opgesplitst in twee uitvoeringen:
 - De volledige scan op het Architectuurnkader Edu-V

- Een *lite* scan op de uitwerking van praktijksituaties (ketenprocessen en uitwisselingen).
- De volledige scan op het Architectuurkader Edu-V is uitgevoerd in april 2024.
- Binnen Edu-V vindt een architectuurtoets plaats op nieuwe uitwisselingen. Deze architectuurtoets wordt uitgevoerd door de Architectenraad Edu-V en beoordeelt:
 - Voldoet de specificatie aan de architectuurprincipes en het architectuurkader?
 - *Zo nee, welke architectuurprincipes vragen om aandacht?*
 - Welk advies geeft de Architectenraad t.a.v. de technische uitwerking?
 - *Informatiebeveiliging, regie op gegevens, referentiecomponenten en transactiepatronen*
 - Geeft de uitwerking aanleiding tot wijzigingen in het architectuurkader?
 - *Bijvoorbeeld: wijziging referentiecomponenten en/of informatieobjecten*
 - Welke suggesties heeft de Architectenraad voor de uitwerking?
 - *Bijvoorbeeld: definities voor referentiecomponenten en informatieobjecten*
- De architectuurtoets die uitgevoerd wordt door de Architectenraad Edu-V houdt ook rekening met de samenhang van de Edu-V gegevensdiensten met andere standaarden en afspraken in het onderwijs.
- De lite scans worden uitgevoerd bij oplevering van nieuwe uitwisselingen binnen een praktijksituatie. In deze lite scan wordt aandacht besteed aan:
 - Aansluiting met de uitwerking van ketenprocessen in de ROSA
 - Aansluiting op de referentiecomponenten en applicatieservices uit de ROSA
 - Aansluiting op definities van informatieobjecten en het begrippenkader uit de ROSA
- Edu-V vraagt een ROSA architectuurscan lite aan als onderdeel van de review op een prefinale versie van een nieuwe gegevensdienst. De input vanuit de ROSA architectuurscan lite kan op dat moment nog meegenomen worden naar de 0.9.0 versie die geïmplementeerd gaat worden.

De werkwijze volgt de reguliere procedure voor een [ROSA architectuurscan](#), en bestaat uit de volgende stappen:

- 1) Edu-V vult een pitch formulier in.
- 2) Bureau Edustandaard plant de uitvoering van de scan in overleg met Edu-V. Dit betreft onder meer:
 - a) Plannen van intake
 - b) Plannen van terugkoppeling draft bevindingen
 - c) Plannen van oplevering conceptrapportage
 - d) Plannen van bijeenkomst Architectuurraad Edustandaard
 - e) Plannen van oplevering definitieve rapportage
- 3) Bureau Edustandaard plant een intake waarin de inhoud en scope van de scan gezamenlijk wordt bepaald. Deze intake is erop gericht om over en weer geen misverstanden te hebben over de te scannen onderdelen. Edu-V stelt ook de hiervoor benodigde documentatie beschikbaar.
- 4) Bureau Edustandaard voert de scan uit.
- 5) Bureau Edustandaard plant een bijeenkomst met Edu-V waarin de bevindingen in draft worden gedeeld.
- 6) Edu-V neemt kennis van deze bevindingen in draft (v1) en kan eventuele vragen en punten verduidelijken.
- 7) Bureau Edustandaard verwerkt de additionele input vanuit Edu-V in een conceptrapportage (v2) van de architectuurscan.

- 8) Bureau Edustandaard deelt de conceptrapportage van de architectuurscan lite met Edu-V.
- 9) Bureau Edustandaard agendeert de architectuurscan lite op de eerstvolgende bijeenkomst van de Architectuurraad Edustandaard.
- 10) Edu-V bereid een presentatie voor van circa 10 minuten waarin de scope van de architectuurscan lite wordt toegelicht aan de Architectuurraad.
- 11) De bijeenkomst van de architectuurraad vindt plaats.
 - a) Edu-V presenteert allereerst de scope van de scan en geeft toelichting op wat zij met de bevindingen uit de ROSA architectuurscan gaan doen.
 - b) Bureau Edustandaard volgt met de bevindingen.
 - c) De Architectuurraad gaat vervolgens over tot besluitvorming ten aanzien van de bevindingen uit de scan. De besluitvorming bestaat uit het vaststellen van de definitieve scanbevindingen en –adviezen.
- 12) Na afloop van de Architectuurraad stelt Bureau Edustandaard de definitieve rapportage op. Deze wordt toegestuurd aan Edu-V en gepubliceerd op de website van Edustandaard.

C. Werkwijze deelname aan Edustandaard werkgroepen

Voor de deelname aan de Edustandaard werkgroepen gelden de volgende uitgangspunten:

- De werkgroepen van Edustandaard zijn de plek om voor het volledige Nederlandse onderwijs en voor alle ketensamenwerkingen te streven naar (technische) interoperabiliteit.
- Edustandaard heeft voor dit doel vier werkgroepen ingericht:
 - **Werkgroep Toegang** gericht op het ontwerpgebied Digitale identiteiten en het IV-domein Inrichten van IAM.
 - **Werkgroep Edukoppeling** gericht op het ontwerpgebied M2M-interactie en (technische) interoperabiliteit en het IV domein Inrichten gegevensinteractie.
 - **Werkgroep IBP** gericht op het ontwerpgebied IBP en het IV domein Inrichten IBP-maatregelen en die de afspraak Certificeringsschema informatiebeveiliging en privacy ROSA in beheer heeft.
 - **Werkgroep UBV** die de afspraken omtrent de Uniforme Beveiligingsvoorschriften in beheer heeft, zoals UBV TLS, Security Headers en Veilig en Betrouwbaar e-mailverkeer.
- Edustandaard heeft voor de semantische interoperabiliteit in RIO een werkgroep ingericht:
 - **Beheergroep Waardenlijsten RIO po en vo** gericht op het beheer van de waardenlijsten voor opleidingseenheden, opleidingskenmerken en vakken voor het funderend onderwijs.
- Edu-V draagt bij aan de doorontwikkeling en het beheer van de afspraken en standaarden van de bovengenoemde werkgroepen.
- Een afgevaardigde (informatieanalist of stelselarchitect) vanuit Edu-V is lid van de Edustandaard werkgroep en vervult de rol van liaison naar Edu-V.
- Het lidmaatschap van de afgevaardigde namens Edu-V kent drie vormen:
 - **Agendalid:** de afgevaardigde vanuit Edu-V wordt meegenomen in de communicatie vanuit de werkgroep. Afhankelijk van de inhoud van de agenda maakt de afgevaardigde vanuit Edu-V een afweging of er deelgenomen wordt aan een bijeenkomst. Deze vorm van lidmaatschap is van toepassing op werkgroepen die enkel beheer uitvoeren van een standaard en waar nauwelijks wijzigingen plaats vinden.

- **Werkgroeplid:** de afgevaardigde vanuit Edu-V neemt deel aan bijeenkomsten van de werkgroep en verzorgt reviews op stukken die ontwikkeld zijn door het kernteam van de werkgroep. Bij deze reviews maakt de afgevaardigde vanuit Edu-V gebruik van de Edu-V kanalen waaronder de relevante werkgroepen, klankbordgroep, Architectenraad Edu-V en focusgroepen.
- **Kernteamlid:** de afgevaardigde vanuit Edu-V is onderdeel van het kernteam en draagt bij aan het ontwikkelproces van architectuurkaders, ROSA uitwerkingen en afspraken. De afgevaardigde vanuit Edu-V sluit hiervoor ook aan bij bijeenkomsten van het kernteam. De afgevaardigde vanuit Edu-V kan deeltaken uitvoeren in het ontwikkelproces maar is nadrukkelijk niet verantwoordelijk voor oplevering van producten uit het kernteam. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de analist die vanuit Edustandaard onderdeel is van het kernteam.

Het lidmaatschap aan de werkgroepen is als volgt ingericht:

- Werkgroep Toegang: kernteamlid vanaf september 2023 tot juli 2024, werkgroeplid vanaf juli 2024
- Werkgroep Edukoppeling: werkgroeplid vanaf mei 2023
- Werkgroep IBP: agendalid vanaf juli 2024
- Werkgroep UBV: agendalid vanaf juli 2024
- Beheergroep Waardenlijsten RIO po en vo: agendalid vanaf juli 2024

D. Werkwijze bijdrage aan Adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen

Voor de bijdrage aan de Adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen (hierna: adviesgroep Samenhang) gelden de volgende uitgangspunten:

- De adviesgroep Samenhang richt zich op het realiseren van samenhang tussen de ROSA als ketenreferentiearchitectuur van het onderwijs, de sectorale referentiearchitecturen (FORA, MORA, HORA) en de sector- of doelarchitecturen (FOSA, MOSA en HOSA).
- De adviesgroep Samenhang heeft de volgende taken en verantwoordelijkheden:
 - Verantwoordelijk voor het identificeren van knelpunten tussen de ROSA, de kaderstellende sectorarchitecturen en de sectorale referentiearchitecturen
 - Adviseren over een aanpak om knelpunten te mitigeren aan de Architectuurraad Edustandaard en/of Standaardisatieraad.
 - Het bijhouden van een gezamenlijke backlog met betrekking tot vraagstukken over samenhang.
 - De adviesgroep is verantwoordelijk voor het bijhouden van de ontwerp-kaders die onder het ROSA principe: "Samenhangend stelsel van architecturen", hangen.
 - Het opstarten en beoordelen van impactanalyses van voorgestelde wijzigingen die zouden moeten leiden tot meer samenhang tussen referentiearchitecturen.
 - Delen van architectuurkennis met betrekking tot samenhang vanuit de ROSA, de kaderstellende sectorarchitecturen en de sectorale referentiearchitecturen van en naar de eigen achterban.
 - Rapportage aan Architectuurraad en Standaardisatieraad omtrent voortgang op vraagstukken met betrekking tot samenhang.
- Edu-V beheert een eigen architectuur voor de domeinen en ketenprocessen die onderdeel zijn van het Edu-V afsprakenstelsel. Deze architectuur is gericht op ketenprocessen en bevat referentiecomponenten die voorkomen binnen de architecturen van onderwijsorganisaties

en referentiecomponenten die voorkomen binnen de Enterprise architecture van leveranciers.

- De architectuur van Edu-V is aligned met de ROSA.
 - De aansluiting op de voor Edu-V relevante sectorarchitecturen FORA, FOSA, MORA en MOSA is indirect via de ROSA geregeld.
 - Het is voor Edu-V van cruciaal belang dat de samenhang tussen de sectorarchitecturen adequaat, actueel en volledig wordt bewaakt vanuit de adviesgroep Samenhang.
 - Edu-V draagt vanzelfsprekend graag bij aan een goede mapping van de Edu-V architectuur op de sectorarchitecturen. Een goede mapping draagt bij aan het begrip over en de toegevoegde waarde van het Edu-V afsprakenstelsel.
 - Het initiatief voor deze mapping ligt bij de beheerorganisatie van de sectorarchitectuur.
 - Indien er een knelpunt wordt geconstateerd in de mapping van de Edu-V architectuur op een sectorarchitectuur, dan kan er binnen Edu-V gebruik worden gemaakt van het change- en releasemanagementproces of het ontwikkelproces. Op deze wijze kan er wederom in publiek-private samenwerking gezocht worden naar een passend antwoord.
- Edu-V is geen lid van de adviesgroep Samenhang.

Edu-V draagt op drie manieren bij aan de Adviesgroep Samenhang:

- 1) Constatering in ROSA architectuurscan op nieuwe gegevensdienst dat samenhang ontbreekt:
 - a) Een vraagstuk over samenhang komt naar voren bij de bespreking van een ROSA Architectuurscan. De architectuurraad van Edustandaard neemt de adviezen over en zet hiermee een opdracht uit bij de adviesgroep Samenhang.
 - b) De adviesgroep Samenhang neemt het vraagstuk in behandeling en rapporteert over de voortgang en uitkomsten
 - c) Edu-V voorziet indien gewenst in nadere informatie met betrekking tot het vraagstuk
 - d) Edu-V draagt bij aan de impactanalyse en een wijzigingsverzoek
- 2) Melden of signaleren van inconsistenties (aandachtspunt voor meer samenhang)
 - a) Edu-V constateert een inconsistentie tussen meerdere referentiearchitecturen. Deze constatering wordt gedaan buiten de ROSA architectuurscan om. Edu-V maakt proactief melding bij de adviesgroep Samenhang van dergelijke inconsistenties.
 - b) De adviesgroep Samenhang neemt de melding in behandeling en rapporteert over de voortgang en uitkomsten. Opvolging van de melding wordt door de adviesgroep Samenhang afgestemd met de Architectuurraad. De Architectuurraad is formeel opdrachtgever van de adviesgroep Samenhang.
 - c) Edu-V voorziet indien gewenst in nadere informatie met betrekking tot de melding.
- 3) Bijdragen aan een impactanalyse van voorgestelde wijzigingen:
 - a) De adviesgroep Samenhang voert een impactanalyse uit
 - b) De adviesgroep Samenhang organiseert een bijeenkomst om de impactanalyse te bespreken met experts vanuit de sectoren. Edu-V schuift aan bij deze bijeenkomst om ervaringen vanuit de praktijk van het afsprakenstelsel te delen.
 - c) De adviesgroep Samenhang rondt de impactanalyse en een wijzigingsverzoek uit.
 - d) Edu-V voorziet de impactanalyse en het wijzigingsverzoek van feedback.
 - e) De adviesgroep Samenhang finaliseert de impactanalyse en het wijzigingsverzoek.

E. Werkwijze bijdrage aan Edustandaard architectuurdagen

Voor de bijdrage aan Edustandaard architectuurdagen gelden de volgende uitgangspunten:

- Edustandaard organiseert periodiek architectuurdagen voor ketensamenwerkingen in het onderwijs.
- Doel van deze architectuurdagen is tweeledig:
 - Kennismaking en leggen van contacten tussen ketensamenwerkingen.
 - Signaleren van overlap, kansen op samenwerking en knelpunten met betrekking tot interoperabiliteit tussen ketensamenwerkingen voor het onderwijs.
- De organisatie van deze architectuurdagen is de verantwoordelijkheid van Edustandaard.
- Edustandaard heeft een vergelijkingsraamwerk ontwikkeld om verschillende ketensamenwerkingen met elkaar te vergelijken. Dit raamwerk heeft als doel om verschillen en overeenkomsten tussen ketensamenwerkingen te identificeren. Dit heeft vervolgens weer tot doel om de interoperabiliteit tussen de ketensamenwerkingen te vergroten.
- Edu-V heeft dit vergelijkingsraamwerk ingevuld en draagt zorg voor een actualisatie van het vergelijkingsraamwerk bij een volgende architectuurdag.
- Edu-V is deelnemer aan de architectuurdag en gaat proactief op zoek naar samenwerkingsmogelijkheden die de interoperabiliteit tussen ketensamenwerkingen vergroten.
- Edu-V verzorgt een bijdrage aan de architectuurdag middels een presentatie over het initiatief, de belangrijkste uitdagingen op het vlak van interoperabiliteit en voorstellen tot samenwerking op het vlak van interoperabiliteit.

De organisatie van de Architectuurdagen is als volgt georganiseerd:

- 1) Edustandaard bereidt de Architectuurdag voor
 - a) De inhoud van de Architectuurdag wordt afgestemd met de genodigden.
- 2) Edu-V actualiseert het vergelijkingsraamwerk en bereid de inhoudelijke bijdrage voor
- 3) De Architectuurdag vindt plaats en de inzichten worden over en weer gedeeld
- 4) Edustandaard zorgt voor verslaglegging van de Architectuurdag
- 5) Edu-V reviewt de verslaglegging en vult daar waar nodig aan

F. Werkwijze wijziging op afspraak of standaard die onder beheer is in Edustandaard werkgroep

Voor een wijziging die betrekking heeft op een afspraak of standaard die onder beheer is in een Edustandaard werkgroep gelden de volgende uitgangspunten:

- Edu-V verwijst in het afsprakenstelsel naar standaarden die onder beheer zijn van Edustandaard.
Een voorbeeld van een dergelijke standaard is het Certificeringsschema Informatiebeveiliging en privacy ROSA.
- De werkgroepen van Edustandaard verwijzen naar nationale en internationale standaarden die binnen de betreffende standaardisatieorganisaties (bijvoorbeeld 1Edtech) van deze standaarden onder beheer zijn.
Een voorbeeld is: OAuth afspraken vanuit NL Gov
- Een wijziging in deze standaarden en afspraken kan leiden tot een implementatievraagstuk bij deelnemers van het Afsprakenstelsel Edu-V.

- Edustandaard is verantwoordelijk voor het monitoren van wijzigingen in Nationale en Internationale standaarden waarnaar wordt verwezen vanuit de Edustandaard werkgroepen.
- Edustandaard is verantwoordelijk voor het change- en releasemanagementproces op standaarden die onder beheer zijn bij of naar verwezen wordt vanuit de Edustandaard werkgroepen.
- Edu-V is verantwoordelijk voor het change- en releasemanagementproces van het Edu-V afsprakenstelsel. Op deze manier kan de wijziging ook daadwerkelijk geïmplementeerd worden bij deelnemers.

Dit werkproces bestaat uit de volgende stappen:

- 1) De Edustandaard werkgroep constateert een wijziging in een standaard.
 - a) Dit kan een wijziging zijn in de eigen standaard.
 - b) Dit kan ook een wijziging zijn in een Nationale of internationale standaard waarnaar wordt verwezen.
- 2) De analist van de Edustandaard verwerkt de wijziging.
- 3) De wijziging wordt besproken binnen de werkgroep van Edustandaard.
 - a) Edu-V draagt als agendalid of werkgroeplid bij aan de review
 - b) Edu-V stelt de relevante kanalen beschikbaar voor de publieke consultatie
- 4) De wijziging wordt vastgesteld in de werkgroep, Architectuurraad en Standaardisatieraad van Edustandaard
- 5) De wijziging wordt gecommuniceerd door de voorzitter of analist van de Edustandaard werkgroep met de leden van de werkgroep (waaronder de afvaardiging vanuit Edu-V).
- 6) De Informatieanalist van Edu-V werkt een RFC uit voor het afsprakenstelsel Edu-V.
- 7) De RFC doorloopt het change- en releasemanagementproces van Edu-V wordt behandeld, verwerkt en uiteindelijk gereleased.

G. Werkwijze aanmelding nieuwe gegevensdiensten ontwikkeld door Edu-V

Voor het aanmelden van nieuwe gegevensdiensten die ontwikkeld zijn door Edu-V gelden de volgende uitgangspunten:

- Edu-V ontwikkelt nieuwe gegevensdiensten als uitbreiding op het Afsprakenstelsel.
- De ontwikkeling van nieuwe gegevensdiensten wordt proactief gedeeld door Edu-V met Edustandaard. Zo kan Edustandaard overzicht houden over alle standaarden die er voor het Nederlandse onderwijs worden of zijn ontwikkeld.
- Indien er bestaande overlappende standaarden zijn dan draagt Edu-V bij aan het voorkomen van een situatie waarin er ongewenst meerdere standaarden en/of gegevensdiensten naast elkaar (blijven) bestaan. Edu-V voert geen regie op de ontwikkeling en het beheer van de overlappende standaarden. Deze regie ligt bij de beheerorganisatie van de desbetreffende standaard.

De werkwijze bestaat uit de volgende stappen:

- Edu-V maakt melding van een nieuwe gegevensdienst bij aanvang van de ontwikkeling. De nieuwe gegevensdienst wordt opgenomen op de profielpagina van het Edu-V afsprakenstelsel (zie werkwijze A).
- Edu-V vraagt aan het einde van de ontwikkeling een ROSA architectuurscan lite aan op de conceptspecificaties van de gegevensdienst.

- De Architectenraad Edu-V toetst de nieuwe gegevensdienst op de architectuurprincipes en borgt op deze wijze de samenhang van alle gegevensdiensten binnen het Edu-V afsprakenstelsel. Ook zal de Architectenraad Edu-V hierbij rekening houden met de interoperabiliteit voor het gehele onderwijs.
- Binnen Edu-V wordt besloten om de nieuwe gegevensdienst te gaan implementeren. Het versienummer wijzigt van 0.0.X naar 0.9.0.
- De nieuwe gegevensdienst wordt voor de eerste keer geïmplementeerd als onderdeel van een Edu-V release.
- Eventuele issues in de gegevensdienst worden verwerkt in de finale 0.9.Y versie.
- Binnen Edu-V vindt besluitvorming plaats over vaststelling van de gegevensdienst. De versie wijzigt van 0.9.Y naar 1.0.0.
- Na vaststellen van de 1.0.0 versie volgt de gegevensdienst het change- en releasemanagementproces van Edu-V voor standaarden die geïmplementeerd zijn.
- Edu-V brengt Edustandaard op de hoogte van wijzigingen in de gegevensdienst. De profielpagina van Edu-V bevat het laatste versienummer. Eventuele wijzigingen worden door Edu-V doorgegeven (zie werkwijze A).

H. Werkwijze registratie van Edu-V afsprakenstelsel bij Edustandaard

Het Edu-V afsprakenstelsel wordt in zijn geheel geregistreerd bij Edustandaard. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Edu-V is verantwoordelijk voor het ontwikkelproces, change- en releasemanagement en het beheerproces van alle afspraken in het Edu-V afsprakenstelsel.
 - De afspraken in het Edu-V afsprakenstelsel komen in publiek-private samenwerking tot stand, worden in diezelfde setting doorontwikkeld en uitgebreid.
 - Hiertoe richt Edu-V een eigen beheerorganisatie in.
- De governance op het Edu-V afsprakenstelsel is belegd bij Stichting Edu-V. In deze stichting worden in publiek private samenwerking beslissingen genomen over:
 - Het initiëren van nieuwe ontwikkeltrajecten van gegevensdiensten;
 - Het vaststellen van wijzigingen en uitbreiding in nieuwe releases van het Afsprakenstelsel, waaronder:
 - Wijzigingen op het Architectuurkader
 - Wijzigingen in gegevensdiensten
 - Wijzigingen in afspraken over beheersing
 - Wijzigingen in privacy afspraken
 - Uitbreidingen van nieuwe afspraken en/of gegevensdiensten
- De Architectenraad Edu-V vervult een belangrijke rol in het bewaken van de kwaliteit en de samenhang van alle afspraken binnen het Edu-V afsprakenstelsel. De wijzigingen en uitbreidingen van het Edu-V afsprakenstelsel worden dan ook altijd getoetst aan het Edu-V Architectuurkader.
 - De Architectenraad Edu-V besteedt in deze toets ook aandacht aan de samenhang met andere standaarden in het Nederlandse onderwijs.
- Edustandaard heeft een belangrijke opdracht om overzicht, samenhang en kwaliteit van standaarden voor het Nederlandse onderwijs te faciliteren.
 - Edustandaard heeft geen rol in de ontwikkeling of doorontwikkeling van het Edu-V afsprakenstelsel. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de Edu-V beheerorganisatie.

- Edustandaard heeft geen rol in de governance van Edu-V en fungeert als advies- en ondersteuningsorgaan op het vlak van samenhang en kwaliteit van standaarden voor het Nederlandse onderwijs.
- De adviezen van Edustandaard worden meegewogen in de besluitvorming binnen de governance van Edu-V en zijn niet bindend.

Vanuit deze uitgangspunten wordt het Edu-V Afsprakenstelsel eenmalig en in zijn geheel geregistreerd. Het is niet efficiënt en nuttig om alle varianten van wijzigingen op het Edu-V afsprakenstelsel nogmaals voor te leggen voor registratie bij Edustandaard. Edu-V heeft in haar opzet als Afsprakenstelsel met publiek-private governance en een eigen beheerorganisatie reeds voldoende zaken op orde om samenhang, draagvlak en kwaliteit van afspraken te borgen. In aanvulling hierop dragen de werkafspraken in dit document bij aan samenwerken aan de voorkant en is interoperabiliteit vanuit deze samenwerkingsafspraken geborgd. Door afspraak A. worden alle wijzigingen in het Edu-V afsprakenstelsel ook gedeeld met Edustandaard.

De eenmalige registratie vindt plaats op het moment dat de eerste gegevensdiensten zijn geïmplementeerd en het Afsprakenstelsel overgaat van versie 0.9.Y naar 1.0.0. Op dat moment heeft Edu-V voldoende ervaring opgedaan met:

- De inhoud van het Afsprakenstelsel;
- Het proces van ontwikkelen;
- Het proces van implementeren;
- Het proces van wijzigen en releases;
- Het proces van samenwerken met en binnen Edustandaard;
- De besluitvorming in de nieuwe publiek-private governance van Stichting Edu-V.

Bij de eenmalige registratie voert Bureau Edustandaard de reguliere toetsingsprocedure uit. In deze procedure wordt er (conform het BOMOS beheer en ontwikkelmodel) aandacht besteedt aan:

- De uitkomsten van de ROSA-architectuurscans (lite);
Deze ROSA-architectuurscans lite zijn voor de eerste versie van het Afsprakenstelsel reeds voltooid of in uitvoering.
- De toetsing van het ontwikkelproces en de beoogde inrichting van het beheerproces.
De processen zijn onderdeel van het Edu-V afsprakenstelsel en in de publieke documentatie te raadplegen.

De toetsingsprocedure resulteert in een advies aan de Standaardisatieraad die op haar beurt besluit over de registratie.

Met de registratie van het Edu-V afsprakenstelsel is ook het ontwikkelproces en het beheerproces aan de voorkant getoetst. Edustandaard kan zo haar rol vervullen en de kwaliteit en samenhang van standaarden voor het Nederlandse onderwijs faciliteren.

Edu-V kan binnen haar eigen publiek-private governance slagvaardig verder werken aan de (door)ontwikkeling van het Edu-V Afsprakenstelsel. De overige werkafspraken in dit document dragen bij aan interoperabiliteit over alle sectoren en initiatieven heen door samen te werken aan de voorkant.